

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 16/2004 rd**

**Regeringens proposition med förslag till lag om
ändring av 4 § i lagen om alterneringsledighet**

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 30 november 2004 en proposition med förslag till lag om ändring av 4 § i lagen om alterneringsledighet (RP 253/2004 rd) till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för beredning.

- regeringsråd Raila Kangasperko, arbetsministeriet
- konsultativ tjänsteman Carin Lindqvist-Virtanen, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Olli Häkkinen, Folkpensionsanstalten
- kontaktchef Tapio Karsikas, Pensionsskyddscentralen.

Sakkunniga

Utskottet har hört

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
- Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att inga ändringar i linje med revideringen av arbetspensionslagstiftningen görs i detta skede i lagen om alterneringsle-

dighet i fråga om bestämningen av arbetshistoria som villkor för alterneringsledighet.

Lagen träder i kraft den 1 januari 2005.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

De nya arbetspensionslagarna träder i kraft den 1 januari 2005, men enligt lagförslaget införs de ändringar dessa skulle kräva inte nu i lagen om alterneringsledighet. De nu gällande bestämmelserna i arbetspensionslagarna tillämpas alltså fortfarande efter årsskiftet på bestämningen av arbetshistoria som villkor för alterneringsledighet.

För att få alterneringsledighet måste en person i minst tio år ha utfört arbete som ger rätt till

i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare avsedd grundpension eller annan jämförbar pension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande. Den som har utfört pensionsberättigande arbete av ovan nämnt slag i minst 25 år får förhöjd alterneringsersättning. Ansökan om alterneringsersättning görs hos Folkpensionsanstalten eller en behörig arbetslöshetskassa, som kontrollerar att de lagfästa kriterierna för arbetshistoria uppfylls.

Arbetshistorian reds ut med hjälp av förvärvsarbetsregistret för arbetspensionssystemet. Av registret framgår när anställningarna börjat och slutat. Inom KAPL- och KoPL-branscher uppges inte när en anställning börjat och slutat utan inkomsterna per kalendermånad. I det fallet räknar man ut de månader som ingår i arbetshistorien genom att dividera årsinkomsten med APL-gränsen, som 2004 är 229 euro i månaden.

De uppgifter som behövs för att verkställa pensionsskyddet förändras innehållsligt när pensionsreformen träder i kraft. I det nya pensionsystemet kan arbetsgivaren välja mellan att lämna uppgifter enligt nuvarande APL-teknik, dvs. när anställningen börjat och slutat och kalenderårets inkomster, eller uppgifter om månadslönen.

En del av arbetsgivarna kommer antagligen att genast övergå till att uppges inkomsten per månad, en praxis som förmodligen blir allmänare med tiden. Då förlorar uppgifterna om anställningens längd sin tillförlitlighet och då kan bestämningen av arbetshistorian inte heller byggas på dem. Förvärvsarbetsuppgifterna torde trots allt i stort sett se ut som nu de allra första åren efter reformen. Med hänsyn till att arbetshistorian ännu under flera år i allt väsentligt kommer att byggas på uppgifter i det gamla registret och när det dessutom vid behov går att få separata utredningar för de sista åren, torde det åtminstone en liten tid framöver vara möjligt att tillämpa de gamla bestämmelserna. Men siktet bör vara inställt på att så snart som möjligt börja tillämpa de nya bestämmelserna. Grundlagsutskottet framhåller i sitt utlåtande (GrUU 42/2004 rd) om

ändringen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa att det för klarhetens och begriplighetens skull är viktigt att statsrådet skyndsamt vidtar åtgärder för att avskaffa hänvisningarna till den upphävda pensionslagstiftningen. Enligt erhållen utredning har social- och hälsovårdsministeriet för avsikt att i samråd med arbetsmarknadens organisationer under 2005 bereda en proposition där bestämmelserna om bestämning av arbetshistorian ändras i linje med den nya arbetspensionslagstiftningen.

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning finner arbetslivs- och jämställdhetsutskottet propositionen behövlig och ändamålsenlig. Utskottet tillstyrker lagförslaget med vissa lagtekniska och språkliga korrigeringar.

Utskottet instämmer i grundlagsutskottets ståndpunkt ovan och ser det som angeläget att regeringen med det snaraste förelägger riksdagen en proposition där bestämmelserna om hur arbetshistorian fastställs ändras i linje med den nya arbetspensionslagstiftningen. Samtidigt vill utskottet understryka att det nya sättet att fastställa arbetshistorian måste, i den mån det är möjligt, likabehandla anställda, oavsett inom vilken bransch de jobbar, vilken inkomstkategori de tillhör eller hurdan anställning de har.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

att lagförslaget godkänns med följande ändringar:

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av 4 § i lagen om alterneringsledighet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 december 2002 om alterneringsledighet (1305/2002) 4 § 1 mom. som följer:

4 §

Arbetshistoria som villkor för alterneringsledighet

Ett villkor för alterneringsledighet är att den anställda innan alterneringsledigheten börjar *i sammanlagt* minst tio år har utfört arbete som bestäms enligt de bestämmelser som var i kraft den 31 december 2004 och som ger rätt till i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/1961) avsedd grundpension eller annan jämförbar pension som grundar sig på arbets-

ler tjänsteförhållande. När tiden beräknas tillgodoräknas också arbete som den anställda har utfört innan han eller hon har fyllt 23 år. Om den anställda redan tidigare har använt sig av möjligheten att ta ut alterneringsledighet, skall den anställda utföra ovan avsett arbete fem år från utgången av den tidigare alterneringsledigheten.

Ikraftträdandebestämmelse
(Som i RP)

Helsingfors den 9 december 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jukka Gustafsson /sd
vordf. Anne Holmlund /saml
medl. Tarja Cronberg /gröna
Sari Essayah /kd
Susanna Haapoja /cent
Anneli Kiljunen /sd
Esa Lahtela /sd
Riikka Moilanen-Savolainen /cent

Markus Mustajärvi /vänst (delvis)
Terhi Peltokorpi /cent
Leena Rauhala /kd
Paula Risikko /saml
Jukka Roos /sd
Tero Rönni /sd
ers. Matti Kauppila /vänst
Arto Satonen /saml (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.